NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

L. A. GEELHOED

prednesené 10. marca 2005 [1]

I — Úvod

1. Predmetom tejto veci sú dve prejudiciálne otázky, na základe ktorých sa Korkein oikeus (Najvyšší súd) (Fínsko) obrátil na Súdny dvor v prípade výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/37/ES z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení [2] a článkov 28 ES a 30 ES. Snaží sa predovšetkým dozvedieť, či právo Spoločenstva bráni uplatneniu vnútroštátneho ustanovenia stanovujúceho povinnosť dovozcu strojového zariadenia, ktoré je vyrobené v inom členskom štáte, overiť bezpečnosť strojového zariadenia, aj keď je vybavené označením CE o zhode, a to pod hrozbou vzniku občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti tohto dovozcu.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 207, s. 1; Mim. vyd. 13/020, s. 349.

II — Skutkové okolnosti a prejudiciálne otázky

2. Pán Pöyry, zamestnanec spoločnosti Peltitarvike Oy, utrpel 17. novembra 1998 vážny úraz na mieste výkonu práce, keď pracoval na ohraňovacom lise.

3. Z uznesenia vyplýva, že v tento deň sa dozorný majster pána Pöyry rozhodol vymeniť čepele tohto ohraňovacieho lisu s jeho pomocou. Na tento účel dozorný majster spustil zariadenie núdzového zastavenia, aby vypol elektrický prúd. Počas tohto úkonu sa pán Pöyry omylom dotkol nohou pedálu strojového zariadenia. Aj keď bol elektrický prúd vypnutý zariadením núdzového zastavenia, pohyb vykonaný na pedáli zapríčinil náhly tlakový pohyb, ktorý spôsobil pánovi Pöyry vážne poranenie na rukách.

4. Tento ohraňovací lis typu Amada Promecam ITS 2, výrobné číslo ITS 2 80 25 B 5 0412, vyrobený vo Francúzsku francúzskou spoločnosťou Amada Europe a dovezený do Fínska fínskou spoločnosťou Ama Prom, ktorej je pán Yonemoto generálnym riaditeľom, bol pred-

aný a odovzdaný spoločnosti Peltitarvike Oy v apríli 1995. Pri dovoze bolo strojové zariadenie vybavené označením CE a v certifikáte, ktorý výrobca vystavil („certificate of conformity CE relative to working equipments"), bolo uvedené:

„The undersigned manufacturer Amada Europe [adresa] certifies that the new below designated equipment hydraulic press brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EHS Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204

The AIF/S, Organisation authorized by the act from the Labour Department on the 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No. IAF/S), on the 08/11/94."

5. V konaní na Helsingin käräjäoikeus (súd prvého stupňa v Helsinkách) (Fínsko) prokurátorka vo svojej obžalobe uviedla, že strojové zariadenie je nebezpečné a nevyhovujúce právnej úprave, keďže mohlo fungovať v úplnom režime tlakom na pedál, a že zariadenie núdzového zastavenia náležite nefungovalo. Podľa nej bol návod na použitie príliš stručný a chybný na to, aby sa strojové zariadenie mohlo prevádzkovať bez rizík, a ovládací panel sa líšil od schémy zobrazenej v návode na používanie, ktorý nebol celý vypracovaný vo fínskom jazyku.

6. Helsingin käräjäoikeus považoval ako preukázané určité skutočnosti týkajúce sa osobitostí strojového zariadenia, ktoré možno zhrnúť takto:

— ak sa ovládateľný vypínač za pomoci kľúča nachádzal v pozícii 2, strojové zariadenie mohlo fungovať v úplnom režime prostredníctvom pedálu,

— tlakom na zariadenie núdzového zastavenia strojového zariadenia sa vypol iba prúd uvádzajúci do chodu ovládač, ale strojové zariadenie ostalo pod napätím a hydraulická pumpa bola naďalej v chode,

— tlačidlá zariadenia núdzového zastavenia sa pod tlakom posunuli o menej ako milimeter. Aby sa dosiahla blokačná pozícia, bolo ešte potrebné páku zatlačiť o niekoľko milimetrov. Zariadenie núdzového zastavenia bolo neohybné,

— návod na používanie strojového zariadenia nebol celý vypracovaný vo fínskom jazyku, ovládací panel nezodpovedal panelu schematicky zobrazenému v návode na používanie a tento návod bol príliš stručný a chybný na to, aby sa mohlo strojové zariadenie prevádzkovať úplne bezpečne,

— strojové zariadenie obvykle fungovalo prostredníctvom nechráneného prístroja uvádzaného do chodu za pomoci pedálu, a to za vysokej pracovnej rýchlosti, hoci toto zariadenie nebolo vybavené inými ochrannými prostriedkami na zabránenie poškodenia rúk okrem bimanuálneho ovládača, ktorý sa podľa pracovných metód prijatých v podniku Peltitarvike Oy vo všeobecnosti nepoužíval,

— zariadenie núdzového zastavenia sa používalo na zastavenie strojového zariadenia pri výmene pracovných čepelí, teda pri takmer každodennom pracovnom postupe, bez toho, aby bolo na tento účel určené. Na zabezpečenie bezpečnosti bolo potrebné vypnúť elektrický prúd alebo zvoliť nízku pracovnú rýchlosť prostredníctvom vypínača na kľúč umiestneného na ovládacom paneli.

7. Podľa Helsingin käräjäoikeus mal dovozca povinnosť dbať na to, aby predané a používané strojové zariadenia boli navrhnuté a vyrobené podľa platných právnych predpisov, a nestačí, aby boli strojové zariadenia vybavené označením CE a aby výrobca poskytol písomne záruku, že strojové zariadenie je v súlade s právnymi predpismi. Tieto okolnosti totiž nezbavujú dovozcu povinnosti dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce stanovené článkom 40 työturvallisuuslaki (fínsky zákon o bezpečnosti práce), ktorý dodávateľovi alebo predajcovi strojového zariadenia ukladá pod hrozbou vzniku trestnoprávnej a občianskoprávnej zodpovednosti povinnosť zabezpečiť, aby strojové zariadenie pri jeho bežnom používaní nepredstavovalo riziko úrazu alebo ohrozenie zdravia a aby bolo navrhnuté a vyrobené v súlade s pravidlami a požiadavkami stanovenými zákonom.

8. Helsingin käräjäoikeus preto odsúdil pána Yonemoto na jednej strane na 30-dňovú pokutu za porušenie bezpečnosti pri práci a ublíženie na zdraví z nedbalosti a na druhej strane ho zaviazal uhradiť pánu Pöyry náhradu škody.

9. Helsingin hovioikeus (odvolací súd v Helsinkách) (Fínsko) potvrdil rozsudok Helsingin käräjäoikeus, pričom sprísnil sankciu na 50-dňovú pokutu a mierne znížil výšku náhrady škody.

10. Pán Yonemoto vo svojom dovolaní proti rozsudku Helsingin hovioikeus, ktoré podal na Korkein oikeus, spochybňuje, že dovozca je povinný sa sám uistiť, že strojové zariadenie bolo navrhnuté a vyrobené podľa stanovených noriem, pokiaľ je vybavené označením CE a vyhlásením o zhode a ak je k nemu priložený návod na použitie a údržbu. V prejednávanej veci spočívalo označenie CE výrobcu a certifikát o zhode na certifikáte vydanom oprávneným orgánom, podľa ktorého bol prístroj v súlade so smernicami a normami uplatniteľnými na tento typ strojových zariadení.

11. Pán Yonemoto sa vo svojom dovolaní ďalej domnieva, že fínske správne a súdne orgány nemôžu bez porušenia článku 28 ES vyžadovať, aby dovozca bol povinný overiť vo Fínsku vzor strojového zariadenia schváleného v inom štáte a vybaveného označením CE. Podľa neho má len povinnosť zaistiť, aby výrobca dal osvedčiť strojové zariadenie podľa práva Spoločenstva oprávneným orgánom, aby uvedené strojové zariadenie s označením CE dodal spolu s návodom a pokynmi na údržbu a aby odovzdal vyhlásenie o zhode.

12. Za týchto okolností sa Korkein oikeus rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Predovšetkým vzhľadom na smernicu 98/37... a články 28 ES a 30 ES, aké sú hranice stanovené právom Spoločenstva pre povinnosti týkajúce sa osobitostí spojených s bezpečnosťou, ktoré môže vnútroštátny právny poriadok uložiť dovozcovi strojového zriadenia s označením ‚CE' (alebo inému subjektu distribučnej siete),

— pred predajom strojového zariadenia a

— po takomto predaji?

2. Konkrétnejšie by bolo vhodné objasniť tieto body:

a) V akom rozsahu a za akých podmienok umožňuje právo Spoločenstva uložiť v oblasti bezpečnosti

povinnosť aktívneho konania alebo kontroly dovozcovi strojového zariadenia s označením ‚CE' (alebo inému subjektu distribučnej siete)?

b) Má druh porušenia povinnosti v oblasti bezpečnosti v prejednávanej veci dosah, a akým spôsobom, na posúdenie povinností uložených dovozcovi (alebo inému subjektu distribučnej siete) so zreteľom na právo Spoločenstva?

c) Sú ustanovenia článku 40 työturvallisuuslaki (zákon o bezpečnosti pri práci)... v rozpore s právom Spoločenstva, ak áno, v čom, s prihliadnutím na trestnoprávne a občianskoprávne dôsledky... nedodržania týchto povinností?"

III — Právny rámec

A — *Právna úprava Spoločenstva*

13. Smernica 98/37 stanovuje základné požiadavky, ktorým musia strojové zariadenia v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia vyhovieť. Smernica 98/37 nahradila a konsolidovala smernicu 89/382/EHS [3].

14. Článok 2 smernice 98/37 stanovuje:

„1. Členské štáty prijmú všetky primerané opatrenia, ktorými zabezpečia, aby strojové zariadenia alebo bezpečnostné komponenty, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, bolo možné uvádzať na trh a do prevádzky iba vtedy, keď pri správnej inštalácii, udržiavaní a používaní iba na predpokladaný účel neohrozujú zdravie alebo bezpečnosť osôb a prípadne domáce zvieratá alebo majetok.

2. Táto smernica neovplyvňuje oprávnenie členských štátov stanoviť pri riadnom dodržaní zmluvy také požiadavky, ktoré sa môžu považovať za potrebné na to, aby zabezpečili, že osoby a najmä pracovníci sú pri používaní spomínaných strojových zariadení alebo bezpečnostných komponentov chránené, za predpokladu, že to neznamená, že strojové

3 — Smernica Rady 89/392/EHS zo 14. júna 1989 o aproximácii predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení, v znení smernice Rady 91/368/EHS z 20.júna 1991, (Ú. v. ES L 198, s. 16; Mim. vyd. 13/010, s. 300), smernice Rady 93/44/EHS zo 14. júna 1993 (Ú. v. ES L 175, s. 12) a smernice Rady 93/68/EHS z 22. júla 1993 (Ú. v. ES L 220, s. 1; Mim. vyd. 13/012, s. 173).

zariadenia alebo bezpečnostné komponenty budú upravené spôsobom, ktorý nie je uvedený v tejto smernici.

...“

15. Podľa článku 3 tejto smernice musia strojové zariadenia alebo bezpečnostné komponenty, ktoré sú v nej zahrnuté, vyhovovať základným požiadavkám na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti stanoveným v prílohe I tejto smernice.

16. Článok 4 smernice 98/37 spresňuje:

„1. Členské štáty nemôžu na svojom území zakazovať, obmedzovať ani brániť uvádzaniu na trh ani uvádzaniu do prevádzky strojových zariadení a bezpečnostných komponentov, ktoré vyhovujú tejto smernici.

...“

17. Článok 5 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty musia považovať nasledujúce zariadenia a komponenty za zhodné so všetkými ustanoveniami tejto smernice vrátane postupov na kontrolu zhody, uvedených v kapitole II:

— strojové zariadenia s označením CE a vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES, ktoré sú uvedené v prílohe II, bod A,

— bezpečnostné komponenty, vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES, ktoré sú uvedené v prílohe II, bod C.

Ak neexistujú harmonizované normy, členské štáty vykonajú také opatrenia, ktoré považujú za potrebné na to, aby upozornili zainteresované strany na existujúce národné technické normy a špecifikácie, ktoré pokladajú za dôležité alebo súvisiace s náležitou realizáciou základných požiadaviek na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti uvedených v prílohe I.

2. V prípadoch, keď sa národná norma, ktorou sa preberá harmonizovaná technická norma, na ktorú bol uverejnený odkaz v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, vzťahuje na jednu alebo viaceré základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti, predpokladá sa, že strojové zariadenia alebo bezpečnostné komponenty, skonštruované podľa tejto normy, zodpovedajú príslušným základným požiadavkám.

Členské štáty budú uverejňovať odkazy na národné technické normy, ktorými sa preberajú harmonizované technické normy.

..."

18. Článok 7 smernice 98/37 stanovuje:

„1. V prípadoch, keď členský štát zistí, že:

— strojové zariadenia s označením CE

alebo

— bezpečnostné komponenty vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES,

používané v súlade s ich predpokladaným účelom, pravdepodobne ohrozujú bezpečnosť osôb a v prípade potreby domácich zvierat alebo majetku prijme všetky primerané opatrenia na to, aby stiahol tieto strojové zariadenia alebo bezpečnostné komponenty, zakázal ich uvádzanie na trh, uvádzanie do prevádzky alebo ich používanie alebo aby obmedzil ich voľný pohyb.

Členské štáty okamžite informujú Komisiu o každom takom opatrení a uvedú dôvod pre svoje rozhodnutie...

2. Komisia bez zbytočného odkladu začne porady so zainteresovanými stranami. V prípade, že po skončení týchto porád Komisia zváži, že opatrenie je oprávnené, okamžite o tom informuje členský štát, ktorý vyvinul podnet a ostatné členské štáty. V prípade, že po skončení týchto porád Komisia zváži, že opatrenie nie je oprávnené, okamžite o tom informuje členský štát, ktorý vyvinul podnet a výrobcu alebo jeho oprávneného zástupcu ustanoveného v spoločenstve. Ak je rozhodnutie spomínané v odseku 1 založené na nedostatkoch

technických noriem a ak členský štát pred vynesením rozhodnutia trvá na svojom stanovisku, Komisia okamžite informuje výbor, aby začal konať podľa postupov spomínaných v článku 6, odsek 1.

3. Ak:

— je na strojoch, ktoré nevyhovujú, označenie CE;

— je bezpečnostný komponent, ktorý nevyhovuje, vybavený vyhlásením o zhode s predpismi ES,

príslušný členský štát podnikne vhodné opatrenia proti komukoľvek, kto pripevnil označenie alebo kto vypracoval vyhlásenie a informuje o tom Komisiu a ostatné členské štáty.

...“

19. Článok 8 smernice 98/37 stanovuje, že výrobca alebo jeho oprávnený zástupca ustanovený v Spoločenstve spravidla vykonáva kontrolu zhody strojového zariadenia vyrobeného v Spoločenstve. Na tento účel musia vypracovať vyhlásenie o zhode s predpismi ES a na strojové zariadenie pripevniť označenie CE a ďalej vypracovať dokumentáciu stanovenú v prílohe V tejto smernice. Pre určité strojové zariadenia s vyššou mierou rizík, ktoré sú vymenované v prílohe IV tejto smernice a ku ktorým patria i ohraňovacie lisy, sa stanoví prísnejší postup na kontrolu zhody za účasti notifikovaného orgánu, a to v súlade s prílohou VII tejto smernice.

20. Bod 1.7.3 prílohy I smernice 98/37 stanovuje, že všetky strojové zariadenia musia byť čitateľne a nezmazateľne označené menom a adresou výrobcu, označením CE, označením série alebo typu, výrobným číslom, ak existuje, a rokom výroby. Na strojových zariadeniach musia byť uvedené aj úplné informácie súvisiace s typom strojových zariadení a informácie podstatné pre ich bezpečné prevádzkovanie (napr. frekvencia otáčok, atď.).

21. Z bodu 1.7.4. prílohy I smernice 98/37 vyplýva, že:

— každé strojové zariadenie musí byť vybavené návodom na používanie obsahujúcim najmenej niektoré informácie,

— návod na používanie by mal vypracovať výrobca alebo jeho oprávnený zástupca ustanovený v Spoločenstve, a to v jednom z jazykov Spoločenstva. Pri uvádzaní do prevádzky musia byť všetky strojové zariadenia vybavené prekladom návodu na používanie do jazyka alebo jazykov krajiny, v ktorej sa strojové zariadenia majú používať, a návodom na používanie v pôvodnom jazyku. Preklad by mal vypracovať výrobca alebo jeho oprávnený zástupca ustanovený v Spoločenstve, alebo osoba, ktorá uvádza strojové zariadenia do príslušnej jazykovej oblasti,

— návod na používanie musí obsahovať výkresy a schémy potrebné na uvedenie do prevádzky, údržbu, kontroly, overovanie správneho chodu, a ak je to vhodné, opravy strojových zariadení a všetky užitočné pokyny, najmä vo vzťahu k bezpečnosti,

— žiadna dokumentácia popisujúca strojové zariadenie nesmie byť v protiklade s návodom na používanie, pokiaľ ide o bezpečnostné hľadiská.

22. Príloha II A smernice 98/37 týkajúca sa vyhlásenia o zhode s predpismi ES pre strojové zariadenia spresňuje, že toto vyhlásenie musí obsahovať určité informácie vrátane názvu a adresy výrobcu alebo jeho oprávneného zástupcu ustanoveného v Spoločenstve, popisu strojového zariadenia, všetkých príslušných ustanovení, ktorým strojové zariadenie vyhovuje, a v prípade potreby názvu a adresy notifikovaného orgánu, ako aj čísla certifikátu o zhode s predpismi ES, alebo notifikovaného orgánu, ktorému bola poslaná dokumentácia v súlade s článkom 8 tejto smernice.

23. Príloha II A tejto smernice ďalej ustanovuje, že toto vyhlásenie o zhode s predpismi ES musí byť vypracované v rovnakom jazyku ako návod na používanie a musí byť buď napísané na stroji, alebo ručne veľkými tlačenými písmenami, a že musí byť priložený preklad do jedného z úradných jazykov krajiny, v ktorej sa strojové zariadenia majú používať. Tento preklad musí byť vypracovaný podľa rovnakých podmienok, aké platia pre preklad návodu na používanie.

24. Príloha V smernice 98/37 definuje obsah dokumentácie stanovenej v článku 8 tejto smernice, ktorú musí výrobca alebo jeho oprávnený zástupca vypracovať a uchovávať tak, aby bola v jeho priestoroch dostupná pre prípadné kontroly. Bod 4 písm. a) tejto prílohy však spresňuje, že dokumentácia uvedená v bode 3 nemusí byť trvalo k dispozícii na mieste, ale „musí byť poskytnutá v čase, ktorý zodpovedá jej dôležitosti". V súlade s bodom 4 písm. c) tejto prílohy musí byť dokumentácia s výnimkou návodu na používanie strojového zariadenia vypracovaná v jednom z úradných jazykov Spoločenstva.

B — *Vnútroštátny právny rámec*

25. Pokiaľ ide o vnútroštátny právny rámec, z popisu, ktorý o ňom vyhotovil vnútroštátny súd, vyplýva, že fínsky zákon o bezpečnosti práce okrem iného obsahuje ustanovenia, ktorými sa preberá smernica 89/391/EHS [4].

26. Tento zákon obsahuje aj ustanovenia, ktoré stanovujú povinnosti pre iné osoby, ako je zamestnávateľ. Ide o článok 40 ods. 1 a 2, ktorý v znení platnom v čase skutkových okolností veci samej znel takto:

„Výrobca, dovozca alebo predajca strojového zariadenia, nástroja alebo iného technického zariadenia alebo akákoľvek osoba, ktorá takýto predmet postupuje na účely jeho uvedenia na trh alebo použitia je povinná v stanovenom rozsahu dbať na to, aby:

1. tento predmet, ak je používaný na určený účel, nepredstavoval pri jeho uvedení na trh alebo dodaní pre používanie v tuzemsku riziko úrazu alebo ohrozenia zdravia;

2. bol navrhnutý, vyrobený a prípadne overený v súlade s príslušnými osobitnými ustanoveniami a predpismi; a

3. bol vybavený bezpečnostnými prostriedkami nevyhnutnými pre jeho bežné používanie, označeniami a ostatnými zmienkami potvrdzujúcimi jeho súlad s normami.

Predmet musí byť dodaný spolu s vhodnými pokynmi pre jeho inštaláciu, použitie a údržbu. Pokyny musia prípadne zahŕňať informácie o pravidelnom čistení predmetu, jeho oprave a nastaveniach ako aj postupy, ktoré sa majú dodržať v prípade bežných porúch. Návrh bezpečnostných prostriedkov musí zohľadňovať splnenie týchto podmienok."

27. Nedodržanie týchto ustanovení zakladá trestnoprávne a občianskoprávne dôsledky.

4 — Smernica Rady z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 349).

IV — Posúdenie

A — *Úvodné pripomienky*

28. Smernica 98/37 patrí v oblasti aproximácie právnych predpisov do kategórie smerníc „s novým prístupom". Táto smernica stanovuje základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochranu zdravia v oblasti projektov a konštrukcie strojových zariadení a bezpečnostných komponentov, ako aj podrobnosti týkajúce sa súladu strojových zariadení v oblasti kontroly, vyhlásenia a označovania.

29. Cieľom smernice 98/37 je podľa jej odôvodnenia č. 7 zabezpečiť voľný pohyb strojových zariadení, a to bez zníženia existujúcich zdôvodnených úrovní ochrany v členských štátoch. Táto smernica stanovuje v oblasti projektu a konštrukcie strojových zariadení ustanovenia, ktoré sú nevyhnutné pre bezpečnejšie pracovné prostredie a ktoré sú doplnené osobitnými ustanoveniami týkajúcimi sa prevencie určitých druhov nebezpečenstva, ktorým môžu byť vystavení robotníci pri práci, ako aj ustanoveniami založenými na organizácii bezpečnosti robotníkov v pracovnom prostredí. Z odôvodnenia č. 8 vyplýva, že cieľom smernice 98/37 je odstrániť prekážky voľného pohybu, ktoré vyplývajú z rozdielností vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa obchodu.

30. Obidva ciele sú spresnené v článkoch 3 a 4 smernice 98/37. Podľa článku 3 musia strojové zariadenia a bezpečnostné komponenty, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, vyhovovať základným požiadavkám na zaistenie bezpečnosti a ochranu zdravia, ktoré sú stanovené v prílohe I tejto smernice. Článok 4 tejto smernice stanovuje, že členské štáty nemôžu na svojom území zakazovať, obmedzovať ani brániť uvádzaniu na trh ani uvádzaniu do prevádzky strojových zariadení a bezpečnostných komponentov, ktoré vyhovujú smernici 98/37.

31. Súlad s ustanoveniami tejto smernice musí byť pred uvedením strojového zariadenia na trh konštatovaný vyhlásením o zhode s predpismi ES a pripevnením označenia CE na strojové zariadenie. Článok 8 tejto smernice špecifikuje postupy na kontrolu zhody, ktoré sa líšia podľa druhu strojového zariadenia.

32. Kontrolu zhody v podstate vykonáva samotný výrobca alebo jeho oprávnený zástupca ustanovený v Spoločenstve. Ak ide

o strojové zariadenia dovezené z tretích krajín, má podľa článku 8 ods. 7 smernice 98/37 povinnosť vybaviť toto strojové zariadenie vyhlásením o zhode a označením ten, kto uvádza strojové zariadenie na trh v Spoločenstve. V takom prípade teda môže overovanie zhody prináležať dovozcovi strojového zariadenia do Spoločenstva. Zo zrejmých dôvodov sa táto povinnosť nevzťahuje na toho, kto dováža do členského štátu strojové zariadenie z iného členského štátu, aj keď je v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi kvalifikovaný ako „dovozca".

33. Podľa článku 8 ods. 2 písm. a) smernice 98/37 je výrobca povinný bez účasti tretej osoby vykonať kontrolu zhody strojového zariadenia vyrobeného v Spoločenstve. Výrobca má povinnosť vypracovať dokumentáciu podľa prílohy V tejto smernice a zabezpečiť, že prostriedky, ktoré použil, aby vyhovel základným požiadavkám, sú zaznamenané v dokumentácii a že táto dokumentácia môže byť na žiadosť poskytnutá vnútroštátnym orgánom.

34. Pre určité strojové zariadenia s vyššou mierou rizík, ktoré sú taxatívne vymenované v prílohe IV smernice 98/37, je však stanovený prísnejší postup na kontrolu zhody. Podľa článku 8 ods. 2 písm. b) tej istej smernice, musí teda notifikovaný orgán vykonať typovú skúšku podľa predpisov ES na základe vzoru strojového zariadenia v súlade s prílohou VI tejto smernice [5].

35. V prípade, že strojové zariadenia uvedené v tejto prílohe IV boli vyrobené v súlade s harmonizovanými normami týkajúcimi sa všetkých základných požiadaviek na zaistenie bezpečnosti v zmysle článku 5 ods. 2 smernice 98/37, stanovuje jej článok 8 ods. 2 písm. c) fakultatívne postupy, ktoré sú menej prísne.

36. V prípade, ktorý je základom konania vo veci samej, ide o strojové zariadenie, ktoré spadá do prílohy IV A bodu 9 smernice 98/37, a na ktoré sa teda vzťahuje postup na kontrolu zhody za účasti notifikovaného orgánu. Keď sa uvádzal na trh vzor ohraňovacieho lisu, o ktorý ide v konaní vo veci samej, harmonizované normy stanovujúce technické špecifikácie pre tento typ strojových zariadení ešte neexistovali [6]. Toto strojové zariadenie teda povinne podliehalo typovej skúške podľa predpisov ES. Z uznesenia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že francúzsky notifikovaný orgán toto strojové zariadenie overil a potvrdil.

5 — Notifikovaný orgán musí byť vymenovaný členskými štátmi a musí vyhovieť minimálnym kritériám na notifikáciu orgánov, ktoré sú uvedené v prílohe VII smernice 98/37.

6 — Harmonizovaná norma týkajúca sa hydraulických ohraňovacích lisov (EN 12622) bola prijatá iba v septembri 2001.

37. Z článkov 7 a 10 smernice 98/37 vyplýva, že v prípade zistenia rizika pre bezpečnosť na strojovom zariadení, ktoré je vybavené označením CE, vznikajú členským štátom a výrobcovi alebo jeho oprávnenému zástupcovi v Spoločenstve určité povinnosti, ktoré vedú k zníženiu alebo odstráneniu tohto rizika.

38. Smernica 98/37 prináša v porovnaní s „klasickými" smernicami v oblasti harmonizácie technických noriem tri výhody. Je pružnejšia, pretože umožňuje prijať tie lepšie riešenia na ochranu bezpečnosti založené na nových technológiách bez toho, aby sa k tomu vyžadoval predchádzajúci zásah zákonodarcu. Táto smernica stanovuje jednorazové vykonávanie voľného pohybu strojových zariadení vybavených označením CE, zatiaľ čo členské štáty už nemôžu zakazovať, obmedzovať ani brániť ich uvádzaniu na trh ani ich uvádzaniu do prevádzky na svojom území. Nakoniec, pokiaľ sa táto smernica správne uplatňuje, tak zabezpečuje vysokú úroveň ochrany zdravia.

39. Z uvedeného vyplýva, že smernica 98/37 obsahuje úplnú harmonizáciu základných požiadaviek na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti týkajúcich sa strojových zariadení. Rovnako je tomu i v prípade postupu na kontrolu zhody. Preto musia byť s touto smernicou v súlade vnútroštátne pravidlá o základných požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochranu zdravia týkajúcich sa strojových zariadení vrátane pravidiel stanovujúcich povinnosti, pokiaľ ide o kontrolu zhody [7].

40. Predpokladom dobrého fungovania systému upraveného smernicou 98/37 je všeobecná povinnosť náležitej starostlivosti nielen pre výrobcov strojových zariadení, ktorých konkrétne povinnosti boli spresnené touto smernicou a jej prílohami, ale aj pre hospodárske subjekty ďalej činné v distribučnom reťazci, ako sú dovozcovia, distribútori a koneční užívatelia strojových zariadení. Tí sa musia uistiť, či subjekty pôsobiace v predchádzajúcich fázach distribučného reťazca náležite splnili povinnosti, ktoré im táto smernica ukladá. Ak túto povinnosť náležitej starostlivosti nesplnili, dôsledky nedostatkov alebo chýb v predchádzajúcich fázach distribučného reťazca by sa mohli prejaviť i v konečnom štádiu používania strojového zariadenia so všetkými rizikami, ktoré z toho vyplývajú pre ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti zamestnancov. V tomto ohľade môže vnútroštátny právny poriadok uložiť určité osobitné povinnosti dovozcom strojových zariadení s označením CE na vnútroštátnom území a ostatným subjektom distribúcie.

7 — Rozsudok z 8. mája 2003, ATRAL, C-14/02, Zb. s. I-4431, bod 44.

41. V tejto veci sa vnútroštátny sudca predovšetkým pýta na to, aký je rozsah povinností dovozcu alebo distribútora a do akej miery im vzniká na základe vnútroštátnych právnych predpisov zodpovednosť za porušenie povinností v oblasti zaistenia bezpečnosti.

42. V konaní vo veci samej je nesporné, že na základe opatrení, ktoré sú stanovené v článku 10 smernice 98/37, francúzsky výrobca zamýšľal splniť svoje povinnosti v oblasti označenia a zhody. Je tiež nesporné, že bez ohľadu na označenie CE a vyhlásenie o zhode s predpismi ES, nebolo strojové zariadenie v súlade s ustanoveniami tejto smernice. Za týchto podmienok mala Fínska republika po zistení rizík pre bezpečnosť osôb prijať v súlade s článkom 7 tej istej smernice všetky vhodné opatrenia na stiahnutie predmetných strojových zariadení z trhu.

B — *Povinnosti, ktoré môžu vnútroštátne právne predpisy uložiť dovozcom a distribútorom*

43. Ak pripustím, že určité povinnosti pre dovozcov alebo distribútorov môžu v podstate vyplývať zo smernice 98/37, a rovnako, že tieto povinnosti môžu byť vo vnútroštátnych právnych predpisoch definované a posilnené občianskoprávnymi a trestnoprávnymi sankciami, musí sa rozsah týchto povinností vyvodiť na jednej strane zo znenia a usporiadania tejto smernice a na druhej strane z činností, ktoré dovozca a distribútor bežne vykonávajú v distribučnom reťazci.

44. V tomto ohľade je zrejmé, že smernica 98/37 uznáva v prvom rade výrobcu za zodpovedného za to, že strojové zariadenia, ktoré vyrába, vyhovujú základným požiadavkám v oblasti zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia a že postup overenia zhody s týmito požiadavkami sa dodržiava.

45. Bolo by teda v rozpore so smernicou 98/37, keby mal dovozca alebo distribútor strojového zariadenia, ktorého výrobca vydal vyhlásenie o zhode s požiadavkami tejto smernice, povinnosť overiť súlad tohto produktu s týmito základnými požiadavkami. Na splnenie tejto povinnosti by im okrem iného chýbali technické a osobitné znalosti, ktoré má výrobca ako konštruktér. Pokiaľ podľa vnútroštátnych právnych predpisov podliehajú dovozcovia a distribútori tejto povinnosti, znamenalo by to teda vážnu prekážku

voľného pohybu strojových zariadení na spoločnom trhu, ktorej odstránenie je cieľom smernice 98/37.

46. Komisia v tejto súvislosti správne poukázala na rozsudok vo veci Wurmser a Norlaine [8], kde Súdny dvor rozhodol, že povinnosť dovozcu overiť zhodu dovezeného výrobku s platnými predpismi, a to pod hrozbou vzniku jeho zodpovednosti, môže byť v súlade s článkami 28 ES a 30 ES, iba ak dovozca môže splniť túto povinnosť predložením certifikátu vydaného orgánmi členského štátu, v ktorom bol tento výrobok vyrobený, alebo iného osvedčenia s podobným stupňom záruky.

47. Táto judikatúra Súdneho dvora pochádza z obdobia, keď na úrovni Spoločenstva neexistovali všeobecné pravidlá uplatniteľné na príslušné výrobky. V tejto veci sú už tieto pravidlá Spoločenstva v platnosti, a preto by bolo v rozpore s logikou práva Spoločenstva v oblasti voľného pohybu tovarov, ak by sa pre dovozcu (alebo distribútora) predpokladali rozsiahlejšie povinnosti ako tie, ktoré Súdny dvor považoval za v súlade so Zmluvou ES v situácii, keď spoločné normy ešte neexistovali.

48. Z toho vyplýva, že pokiaľ samotná smernica 98/37 neustanovuje inak, povinnosti stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi nemôžu prekročiť hranice definované Súdnym dvorom v rozsudku Wurmser a Norlaine [9]. Každé vnútroštátne ustanovenie obsahujúce pre dovozcu alebo distribútora povinnosť, aby sám overil súlad strojového zariadenia s požiadavkami na zaistenie bezpečnosti, sa má teda považovať ako odporujúce právu Spoločenstva.

49. Vnútroštátne právne predpisy môžu v rámci týchto hraníc stanoviť určité povinnosti pre dovozcu a distribútora, pokiaľ nebudú nezlučiteľné s úlohou, ktorú tieto hospodárske subjekty bežne plnia v distribučnom reťazci.

50. Podľa článku 2 smernice 98/37 majú členské štáty povinnosť dohľadu nad trhom. Na tieto účely môžu uložiť hospodárskym subjektom povinnosti spolupráce, ako je pomoc pri získavaní informácií od výrobcu alebo jeho oprávneného zástupcu pri kontrole súladu strojového zariadenia s ustanoveniami tejto smernice. Tieto povinnosti spolupráce môžu tiež zahŕňať informá-

8 — Rozsudok z 11. mája 1989, 25/88, Zb. s. 1105, body 18 a 19.

9 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 8.

cie príslušných orgánov o všetkých bezpečnostných poruchách týkajúcich sa strojových zariadení dodaných hospodárskymi subjektmi, pokiaľ boli o takejto poruche informovaní.

51. Dovozcovia a distribútori majú okrem toho v rámci svojich podnikateľských činností podľa vnútroštátnych ustanovení občianskeho a obchodného práva všeobecnú povinnosť preukázať náležitú starostlivosť, aj pokiaľ ide o právne požiadavky, ktoré sa osobitne vzťahujú na výrobky, s ktorými obchodujú. Presnejšie, pokiaľ ide o strojové zariadenia, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti smernice 98/37, je možné predpokladať, že dovozcovia a distribútori vedia, akými informáciami musí byť výrobok vybavený, aké informácie musia byť dodané v úradnom jazyku alebo úradných jazykoch príslušného členského štátu a aké znaky jasne svedčia o nezhode výrobku alebo o skutočnosti, že výrobok už nezodpovedá požiadavkám v oblasti zaistenia bezpečnosti, ktoré spĺňal pri svojom uvedení na trh. Preto nemôžu dodávať strojové zariadenia, o ktorých na základe dostupných informácií a ako podnikateľské subjekty vedeli alebo museli vedieť, že nie sú v súlade s uplatniteľnými právnymi požiadavkami.

52. Zo všeobecnej povinnosti náležitej starostlivosti, ktorú má výrobca alebo dovozca, môžu vyplývať aj konkrétnejšie povinnosti vo vzťahu k určitým kategóriám citlivých výrobkov pri ich skladovaní alebo preprave.

53. Mám isté výhrady voči ustanoveniam vnútroštátneho práva, z ktorých vyplýva zodpovednosť dovozcu alebo distribútora, v prípadoch, keď sa nemohol spoľahnúť na pravdivosť vyhlásenia o zhode. Ustanovenia s takýmto dosahom môžu spôsobiť porušenie dvojitého obmedzenia, ktoré som definoval v bodoch 48 a 49 vyššie, pretože buď obsahujú skrytú povinnosť overiť súlad strojového zariadenia so základnými požiadavkami, alebo rozširujú zodpovednosť, ktorú má podľa smernice 98/37 výrobca, aj na subjekty v nasledujúcich fázach distribučného reťazca. V oboch prípadoch by sa mohli v rozpore s hlavným cieľom tejto smernice objaviť prekážky voľného pohybu strojových zariadení.

54. Nakoniec podotýkam, že za súčasného stavu realizácie vnútorného trhu už nemôže vnútroštátna právna úprava, pokiaľ ide o povinnosti spolupráce alebo náležitej starostlivosti, vytvárať rozdiely podľa toho, či ide o subjekt, ktorý dováža strojové zariadenie z iného členského štátu, alebo o subjekt, ktorý sa zúčastňuje distribučného reťazca v inej fáze. Predovšetkým pokiaľ ide o materiál veľkých rozmerov, rozsah distribučnej siete sa už nezhoduje s územným vymedzením členských štátov.

V — Návrh

55. Na základe uvedeného navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky položené Korkein oikeus takto:

„1. Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/37/ES z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení bránia uplatneniu vnútroštátnych predpisov, ktoré stanovujú:

— že dovozca alebo distribútor strojového zariadenia, ktoré je vybavené označením CE a vyhlásením o zhode s predpismi ES, musí dbať na to, aby toto strojové zariadenie spĺňalo základné požiadavky stanovené v tejto smernici,

— že dovozca alebo distribútor strojového zariadenia musí splniť povinnosti, ktoré má na základe tejto smernice výrobca strojového zariadenia.

2. Naopak, ustanovenia smernice 98/37 nebránia uplatneniu vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré dovozcovi alebo distribútorovi pod hrozbou vzniku občianskoprávnej alebo trestnoprávnej zodpovednosti ukladajú:

— zabezpečiť, aby bolo strojové zariadenie vybavené označením CE,

— zabezpečiť, aby bol postup na kontrolu zhody vykonaný výrobcom alebo jeho oprávneným zástupcom,

— získať podpísané vyhlásenie o zhode s predpismi ES a zabezpečiť, aby sa skutočne týkalo predmetného vzoru strojového zariadenia a obsahovalo požadované súvisiace informácie,

— zabezpečiť, aby strojové zariadenie bolo vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES.

3. V prípadoch, keď nie je strojové zariadenie pri svojom dovoze vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES v jednom z úradných jazykov krajiny, v ktorej sa má strojové zariadenie používať, tak z povinnosti odbornej starostlivosti, ktorú má dovozca alebo distribútor, vyplýva, že túto povinnosť musí splniť osoba, ktorá uvádza strojové zariadenie do spomínanej jazykovej oblasti. To prípadne platí aj pre návod na použitie.

4. Ustanovenia smernice 98/37 v zásade tiež nebránia vzniku zodpovednosti výrobcu alebo distribútora, ak vedel alebo musel vedieť, že strojové zariadenie nie je v súlade s uplatniteľnými základnými požiadavkami za podmienky, že takto požadovaná povinnosť starostlivosti zároveň neznamená, že má aj povinnosť overiť súlad strojového zariadenia s týmito základnými požiadavkami, ako aj ďalšie povinnosti, ktoré má podľa tejto smernice výrobca."